

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžik/2/2019
Identifikačné číslo spisu: 1017201598
Dátum vydania rozhodnutia: 26.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1017201598.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Havlíčkova 16, Bratislava, zastúpeného Mgr. Miroslavom Vaškom, advokátom so sídlom Šándorova 2, Bratislava, proti žalovanej: Národná banka Slovenska, so sídlom Imricha Karvaša 1, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. NBS1-000-013-322 z 21. júla 2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/154/2017-55 z 13. decembra 2018 v časti výroku o trovách konania, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/154/2017-55 z 13. decembra 2018 v napadnutej časti výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 6S/154/2017-55 z 13. decembra 2018 podľa § 191 ods. 1 písm. d) Správneho súdneho poriadku zrušil rozhodnutie žalovanej č. NBS1-000-013-322 z 21. júla 2017 a vec jej vrátil na ďalšie konanie. O náhrade trov konania rozhodol krajský súd s poukazom na § 167 ods. 1 a § 175 ods. 2 Správneho súdneho poriadku tak, že žalobcovi priznal voči žalovanej čiastočnú náhradu trov konania za zaplatený súdny poplatok.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu ohľadne výroku o trovách konania vyplýva, že krajský súd nepriznal žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia, nakoľko tieto trovy nepovažoval za dôvodne (účelne) vynaložené. Účelnosť trov pritom súvisí so zásadou efektivity a spravodlivosti súdneho konania a s princípom proporcionality a primeranosti, čo v spojení so skutočnosťou, že žalobca je advokátska kancelária a právny zástupca žalobcu je súčasne aj jeho spoločníkom a konateľom, podľa krajského súdu má za následok to, že žalobcovi nemožno priznať nárok na náhradu trov právneho zastúpenia.

3. Proti rozsudku krajského súdu v časti výroku o trovách konania podal žalobca kasačnú sťažnosť a žiadal, aby kasačný súd napadnuté rozhodnutie v časti výroku o náhrade trov konania zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Kasačnú sťažnosť odôvodnil tým, že krajský súd rozhodol na základe

nesprávneho právneho posúdenia veci, odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu a nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f), g) a h) Správneho súdneho poriadku).

4. Sťažovateľ uviedol, že dôvody krajského súdu nezodpovedajú konkrétnym okolnostiam prejednávanej veci. Skutočnosť, že sťažovateľ (v postavení žalobcu v konaní pred krajským súdom) je advokátska kancelária a že jeho právny zástupca sa v čase po vykonaní jednotlivých úkonov právnej pomoci stal konateľom a spoločníkom sťažovateľa, je podľa jeho názoru irelevantná.

5. Dôvody, ktorými krajský súd deklaruje nepriznanie časti trov konania spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia, sťažovateľ nepovažuje za zákonné dôvody pre nepriznanie náhrady trov konania. Krajský súd rozhodol podľa ustanovenia § 167 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, ktoré je založené na uplatňovaní zásady pomeru úspechu. Rozsudkom krajského súdu bolo sťažovateľovi (žalobcovi) v celom rozsahu vyhovieť, teda mal plný úspech vo veci samej, preto nie je zrejmé, z akého dôvodu krajský súd rozhodol len o priznaní čiastočnej náhrady trov konania spočívajúcich v zaplatenom súdnom poplatku.

6. Sťažovateľ poukázal na to, že dôvody hodné osobitného zreteľa, kedy môže správny súd rozhodnúť tak, že náhradu trov konania celkom alebo sčasti neprizná, ustanovuje § 167 ods. 3 písm. a) Správneho súdneho poriadku, avšak z napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že krajský súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 Správneho súdneho poriadku.

7. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 MCdo/30/2012 zo 17. októbra 2013, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že „aj advokát, ktorý sa v súdnom konaní domáha svojho nároku vyplývajúceho z jeho podnikateľskej činnosti, tak i zo súkromnoprávneho vzťahu, resp. ktorý vystupuje v takýchto vzťahoch na strane žalovanej, má právo dať sa v konaní zastupovať zástupcom (advokátom), ktorého si zvolí.“

8. Sťažovateľ uviedol, že ak je účastník konania v dotknutom konaní úspešný, príslušné procesné predpisy mu garantujú právo na náhradu vynaložených trov konania, ktorých súčasťou sú aj trovy právneho zastúpenia.

9. Pokiaľ krajský súd nárok na náhradu trov právneho zastúpenia nepriznal z dôvodu neúčelnosti trov, bolo jeho povinnosťou posúdiť neúčelnosť každého jedného úkonu samostatne. Krajský súd však takýmto spôsobom nepostupoval.

10. Sťažovateľ vyjadril názor, že v konaní pred krajským súdom mal nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za všetky tri úkony právnej pomoci, ktoré boli vynaložené účelne.

11. Poukázal tiež na to, že Krajský súd v Bratislave v skutkovo identických konaniach, kde krajský súd rozhodol vo veci samej v prospech sťažovateľa, v časti náhrady trov konania rozhodol odlišným spôsobom ako v prejednávanej veci.

12. Žalovaná sa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti stotožnila s názorom krajského súdu ohľadom neúčelnosti trov právneho zastúpenia žalobcu (sťažovateľa). Vyjadrila názor, že v tomto prípade ide o zneužitie práva na úkor žalovanej a cieľom sťažovateľa je zvýšiť náklady konania, nakoľko sťažovateľ podal voči žalovanej ďalších 39 obsahovo a skutkovo totožných žalôb. Poukázala tiež na to, že v kasačnom konaní už sťažovateľa zastupuje iný právny zástupca, ktorý je však spolupracujúcim advokátom sťažovateľa. Zo zmeny právneho zastúpenia podľa názoru žalovanej je zrejmé, že jej účelom je snaha o vytvorenie ďalších trov na ťarchu žalovanej.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 Správneho súdneho poriadku), preskúmal rozsudok krajského súdu v napadnutej časti rozhodnutia o náhrade trov konania z dôvodov a

v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti sťažovateľa (§ 453 ods. 1 a 2 Správneho súdneho poriadku), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 455 Správneho súdneho poriadku) a po jeho preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

14. V prejednávanej veci bol sťažovateľ v postavení žalobcu úspešný v konaní pred Krajským súdom v Bratislave, nakoľko krajský súd rozsudkom č. k. 6S/154/2017-55 z 13. decembra 2018 podľa § 191 ods. 1 písm. d) Správneho súdneho poriadku zrušil sťažovateľom napadnuté rozhodnutie žalovanej č. NBS1-000-013-322 z 21. júla 2017 a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Aj napriek úspechu sťažovateľa v konaní však krajský súd priznal sťažovateľovi len nárok na čiastočnú náhradu trov konania spočívajúcu v zaplatenom súdnom poplatku. Trovy právneho zastúpenia krajský súd sťažovateľovi nepriznal, čo s poukazom na § 167 ods. 1 Správneho súdneho poriadku odôvodnil tým, že tieto trovy nepovažoval za účelne vynaložené, nakoľko žalobca (sťažovateľ) je advokátska kancelária a jeho právny zástupca je súčasne aj jeho spoločníkom a konateľom.

15. Podľa § 49 ods. 1 Správneho súdneho poriadku žalobca musí byť v konaní pred správnym súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

16. Podľa § 49 ods. 2 Správneho súdneho poriadku žalobca nemusí byť zastúpený podľa odseku 1

- a) vo veciach, v ktorých je daná vecná príslušnosť okresného súdu podľa § 12 <.,
- b) v konaní podľa § 6 ods. 2 písm. b) až e) <., g) <. a i) <.,
- c) v konaní o správnej žalobe vo veciach slobodného prístupu k informáciám podľa osobitného predpisu,
- d) ak je žalovaným Centrum právnej pomoci.

17. Podľa § 51 ods. 1 Správneho súdneho poriadku účastník konania a osoba zúčastnená na konaní si ako zástupcu môžu vždy zvoliť advokáta. Ustanovenia § 49 ods. 1 tretia veta <. a ods. 3 <. platia obdobne.

18. Podľa § 167 ods. 1 Správneho súdneho poriadku správny súd prizná žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, ak mal žalobca vo veci celkom alebo sčasti úspech.

19. Podľa § 167 ods. 3 Správneho súdneho poriadku správny súd môže tiež rozhodnúť, že náhradu trov konania celkom alebo sčasti neprizná, ak

- a) existujú dôvody hodné osobitného zreteľa,
- b) bolo rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy zrušené z dôvodu podľa § 206 ods. 5 <..

20. Úlohou kasačného súdu bolo vo svetle námietok sťažovateľa posúdiť správnosť záverov krajského súdu, ktorý sťažovateľovi (v postavení žalobcu v konaní pred krajským súdom) nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia. Po oboznámení sa s prejednanou vecou dospel najvyšší súd k záveru, že námietky sťažovateľa sú dôvodné a rozhodnutie krajského súdu nemá oporu v zákone.

21. Ako vyplýva z citovaných zákonných ustanovení, v konaní pred správnym súdom musí byť s výnimkou niektorých typov konaní žalobca zastúpený advokátom, pokiaľ nemá sám vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa alebo pokiaľ takéto vzdelanie nemá jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje. Aj v prípade, že v konaní pred správnym súdom nie je zo zákona povinné zastúpenie advokátom, zákonodarca ustanovil pre každého účastníka konania a osobu zúčastnenú na konaní právo zvoliť si vždy za zástupcu advokáta. Takéto právo má aj advokátska kancelária, aj osoba s právnickým vzdelaním, a toto právo nemožno obmedziť.

22. V prípade úspechu žalobcu v konaní pred správnym súdom nemožno v zmysle § 167 ods. 1

Správneho súdneho poriadku nárok na trovy právneho zastúpenia úspešnému žalobcovi odprieť len z dôvodu, že žalobca je advokátskou kanceláriou. Nakoľko aj advokátska kancelária má právo dať sa v konaní zastúpiť iným advokátom, v prípade úspechu v konaní platí zákonná zásada, že má právo aj na náhradu účelne vynaložených trov právneho zastúpenia. Ako už bolo uvedené, vzhľadom na právo advokátskej kancelárie dať sa zastúpiť iným advokátom, nemožno neúčelnosť vynaložených trov založiť len na skutočnosti, že úspešný účastník je advokátska kancelária, a teda osoba znalá práva, spôsobilá kvalifikovane konať pred správnym súdom.

23. Krajský súd ako dôvod neúčelnosti vynaložených trov právneho zastúpenia konštatoval skutočnosť, že sťažovateľ (žalobca) je advokátskou kanceláriou v spojení so skutočnosťou, že zvolený právny zástupca je spoločníkom a konateľom tejto advokátskej kancelárie. Pokiaľ ide o toto konštatovanie krajského súdu, najvyšší súd musí uviesť, že právny a skutkový stav ohľadne účelnosti vynaložených trov mal krajský súd skúmať ku dňu, kedy tieto trovy vznikli, nie ku dňu rozhodnutia vo veci. Právny zástupca žalobcu v konaní pred krajským súdom sa stal spoločníkom a konateľom žalobcu (sťažovateľa) dňa 27. januára 2018, teda v čase po podaní žaloby na krajský súd a pred rozhodnutím krajského súdu vo veci samej. Krajský súd však túto skutočnosť žiadnym spôsobom nereflektoval, obmedzil sa len na konštatovanie, že právny zástupca žalobcu je jeho spoločníkom a konateľom. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu preto ani nie je úplne zrejmé, či krajský súd o trovách konania rozhodol tak ako rozhodol bez ohľadu na skutočnosť, kedy sa právny zástupca žalobcu stal jeho spoločníkom a konateľom, alebo krajský súd časové súvislosti ohľadne realizovaných úkonov právneho zastúpenia a momentu, kedy u právneho zástupcu žalobcu došlo k vzniku funkcie konateľa a spoločníka žalobcu, opomenul vziať do úvahy.

24. Ako vyplýva z uvedeného, krajský súd vec nesprávne správne posúdil, pokiaľ konštatoval, že trovy právneho zastúpenia nie sú účelne vynaložené, nakoľko žalobcom bola advokátska kancelária, a svoje rozhodnutie tiež nedostatočne odôvodnil, nakoľko dôkladne nezrejmil všetky súvisiace skutočnosti, ktoré ho viedli k nepriznaniu nároku úspešného účastníka na náhradu trov právneho zastúpenia, čím odňal sťažovateľovi právo na spravodlivé súdne konanie.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedených dôvodov rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/154/2017-55 z 13. decembra 2018 v napadnutej časti výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (§ 462 ods. 1 Správneho súdneho poriadku). Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní rozhodnúť o náhrade trov konania v súlade s právnym názorom kasačného súdu s tým, že krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 Správneho súdneho poriadku).

26. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.